R A D A
GMINY DYDNIA
woj. podkarpackie

Uchwała Nr XXXVIII/329/2014.

Rady Gminy Dydnia z dnia 17 kwietnia 2014 roku

w sprawie zatwierdzenia „**Sołeckiej Strategii Rozwoju Wsi Niewistka**"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594), Rada Gminy Dydnia

uchwala, co następuje:

§ 1

Zatwierdzić „**Sołecką Strategię Rozwoju Wsi Niewistka**" w brzmieniu jak załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dydnia.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
mgr Piotr Szul

R A D A
GMINY DYDNIA
woj. podkarpackie

Załącznik do uchwały Nr XXXVIII/329/2014
Rady Gminy Dydnia z dnia 17 kwietnia 2014 roku

Sołecka Strategia Wsi Niewistka

Gmina Dydnia

Niewistka 2014

W opracowaniu dokumentu udział wzięli:

1. Członkowie Grupy Odnowy Wsi Niewistka

   1) P. Piotr Szul - lider
   2) P. Michał Pałys
   3) P. Dariusz Marczak
   4) P. Kamil Kic
   5) P. Józef Marczak
   6) P. Zenon Zdybek
   7) P. Anna Gładysz
   8) P. Małgorzata Szuba
   9) P. Jolanta Glazer
   10) P. Helena Stadnik

2. Gminny Koordynator „Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2011-2016"

P. Tomasz Wójcik

Warsztaty z cyklu „Planowanie w procesie odnowy wsi" przeprowadzili:

Moderatorzy „Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2011-2016"

P. Piotr Karnas

Spis treści:

1. Współautorzy opracowania....2
2. Analiza zasobów 4-6
3. Analiza SWOT 7
4. Analiza potencjału rozwojowego wsi....8
5. Wizja odnowy i rozwoju wsi 9
6. Program krótkoterminowy odnowy wsi 9
7. Plan i program odnowy wsi 10
8. Dokumentacja fotograficzna dotycząca zasobów wsi 11-17

Analiza zasobów

Zasoby – wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i związanego z nią obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości w realizacji publicznych bądź prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi. Zwrócić uwagę na elementy specyficzne i rzadkie (wyróżniające wieś).

Rodzaj zasobu	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu		
		Małe	Duże	Wyróżniające
Przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	Teren pagórkowaty, silnie zalesiony			x
stan środowiska	Środowisko czyste		x	
walory klimatu	Klimat umiarkowany, nasłonecznienie bardzo dobre	x		
walory szaty roślinnej	Osobliwości flory: okazy starych drzew, kłokoczka południowa, unikatowe rośliny (zioła i kwiaty).			x
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	Otulina Wschodniobeskidzkiego Parku Krajobrazowego, Natura 2000		x	
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	Liczne ptaki chronione, stanowiska mrówki rudnicy, zwierzęta runa leśnego		x	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	Potok Niewistka płynący przez wieś, prywatne stawy rybne przy górnym biegu Potoku Niewistka	x		
wody podziemne	Brak danych			
gleby	W dolinie Sanu gleby żyzne kl. II i III, na wzniesieniach klasy gleby znacznie niższe: IV, V, VI		x	
kopaliny	Stwierdzone złoża żwiru i pisaku - bez eksploatacji		x	
walory geotechniczne	W dolinie Sanu niecka terenu - wypłaszczenie, wokół wsi pagórki z punktami widokowymi. Od ponad 5 dekad na terenie Niewistki planowana była zapora na Sanie.			x
Kulturowy				
walory architektury	Drewniany kościół filialny (parafii w warze) pw. Matki Bożej Anielskiej, światynia wzniesiona w 1872 r., jej fundatorem był Jan Bobczyński. Obok wybudowany został nowy piękny kościół. Liczne przydrożne krzyże (kamienna i drewniane)		x	
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	Boisko wiejskie do piłki nożnej i siatkowej, plac parkingowy przy szkole i kościele, przestrzeń wokół szkoły podstawowej		x	
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	Punkty widokowe na działkach rolnych, liczne grzybowiska		x	
zabytki i pamiątki historyczne	Dawna światynia 1872 r., nieliczne eksponaty dawnego rzemiosła oraz stare monety i banknoty zgromadzone w szkole w Niewistce		x	
osobliwości kulturowe	Plenery malarskie dla uzdolnionych dzieci i młodzieży, cykliczne konkursy o tematyce pożarniczej, warsztaty dla dzieci i młodzieży			x
miejsca, osoby i przedmioty kultu	Kościół rzymskokatolicki murowany, kościół drewniany, liczne krzyże		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	2 sierpnia odpust Matki Boskiej Anielskiej. Taką nazwę miała kapliczka za czasów św. Franciszka. Nie jest wykluczone, że on sam jej dał taką nazwę. Legenda głosi, że słyszano często nad kapliczką głosy anielskie i dlatego dano jej tę nazwę.		x	

tradycje, obrzędy, gwara	Coroczne wigilie dla seniorów, Dzień Babci i Dziadka, lokalny dialekt (w użyciu szczególnie u osób starszych)		x	
legendy, podania i fakty historyczne	Liczne wzmianki w literaturze popularnej, historycznej, etnograficznej i słownikach. Pierwsze wzmianki o istnieniu wsi pochodzą z 1436 r. Nniewistka leżała na dawnym szlaku handlowym wiodącym wzdłuż Sanu z Przemyśla do Sanoka.		x	
przekazy literackie	Liczne wzmianki w literaturze przedmiotu (historia, krajoznawstwo)		x	
ważne postacie i przekazy historyczne	Jan Bobczyński fundator kościoła z 1872 r. Franciszek Bobko założyciel Ochotniczej Straży Pożarnej w Niewistce w 1937 r. Postać znana z literatury - Jacek Dydyński z Niewistki zwany „Jackiem nad Jackami"			x
specyficzne nazwy	Obecna nazwa Niewistka, w latach 1977-1981 - Podrzecze			
specyficzne potrawy	Pierogi, kwasówka, przystawki, przekąski z grzybów			x
dawne zawody	Kowal, bednarz, zdun, szewc,		x	
zespoły artystyczne, twórcy	Wieńce dożynkowe, pisankarstwo, wyszywanie, rzeźba		x	
Obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	Nieliczne wzdłuż drogi powiatowej	x		
działki pod domy letniskowe	Liczne		x	
działki pod zakłady usługowe i przemysł	Nieliczne - dawna siedziba PGR	x		
pustostany mieszkaniowe	Kilka procent wszystkich budynków mieszkalnych	x		
pustostany poprzemysłowe	brak			
tradycyjne nie użytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	Częściowo zagospodarowane budynki PGR	x		
Infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	Boisko wiejskie, parking przy szkole, plac biwakowy z możliwością palenia ogniska (nad Sanem, na Hutach)		x	
sale spotkań, świetlice, kluby	Świetlica w szkole w Niewistce prowadzona przez GOKBPiW w Dydni, sala do ćwiczeń w szkole w Niewistce, niewykorzystane przez szkołę klasy		x	
miejsca uprawiania sportu	Boisko wiejskie , sala do ćwiczeń w szkole		x	
miejsca rekreacji	Wyznakowane szlaki turystyczne, punkty widokowe, plac biwakowy do palenia ogniska, bardzo znane na ziemi brzozowskiej grzybowiska na Hutach (przysiółek Niewistki)			x
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	Pieszy szlak spacerowy - niebieski w kierunku Obarzyma - 4 km, Niewistka przylega do drogi wojewódzkiej nr 385 Grabownica - Przeworsk, którą biegnie II Szlak Architektury Drewnianej, Ścieżka Rowerowa Doliną Sanu			x
szkoły	Szkoła Podstawowa w Niewistce		x	
przedszkola	brak			
biblioteki	brak			
placówki opieki społecznej	brak			
placówki służby zdrowia	brak			
Infrastruktura techniczna				
wodociąg	Spółki wodne prywatne	x		

kanalizacja	brak			
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	Droga powiatowa asfaltowa, dojazd do końca wsi, dalej w kierunku Obarzyma droga leśna, drogi gminne - płyty betonowe oraz bite, kamienne. Oświetlenie: część dolna - centrum, część górna Huta			x
chodniki, parkingi	Parking przy szkole oraz bardzo mały kaplicy			x
przystanki	Przystanek przy drodze wojewódzkiej nr 835 Przeworsk - Grabownica Starzeńska		x	
sieć telefoniczna i dostępność internetu	Sieć telefoniczna stacjonarna słabo rozwinięta, Internet radiowy - dostępność duża		x	
telefonia komórkowa	telefonia komórkowa - zasięg zróżnicowany, raczej słaby		x	
inne	brak			
Gospodarka, rolnictwo				
Miejsca pracy (gdzie, ile?)	Brak			
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe. i ich produkty	Zakład drzewny	x		
gastronomia	brak			
miejsca noclegowe	Agroturystyka	x		
gospodarstwa rolne	Około 60 gospodarstw rolnych	x		
uprawy hodowle	Zboże, ziemniaki,	x		
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	brak			
zasoby odnawialnych energii	brak			
Środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę	Fundusz sołecki, remont szkoły, wymiana stolarki	x		
środki wypracowywane	Małe projekty realizowane przez Ochotniczą Straż Pożarna w Niewistce	x		
Mieszkańcy (kapitał społeczny i ludzki)				
Autorytety i znane postacie we wsi				
Krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą				
Osoby o specyficznej lub ważnej dla wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci				
Przedsiębiorcy, sponsorzy				
Osoby z dostępem do Internetu i umiejętnościach informatycznych	Około 40 % mieszkańców	x		
Pracownicy nauki	brak			
Związki i stowarzyszenia	Ochotnicza Straż Pożarna w Niewistce, Koło Gospodyń Wiejskich		x	
Kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	Brzozowska Gazeta Powiatowa, gazeta Podkarpacie, Radio Rzeszów, TV Reszów	x		
Współpraca zagraniczna i krajowa	brak			
Publikatory, lokalna prasa				
Książki, przewodniki	Folder promujący OSP w Niewistce, *widokówki,*	x		
Strony www	www.niewistka.pl (w budowie)	x		

ANALIZA SWOT

MOCNE

1. Atrakcyjne położenie ze względu na układ geograficzny-atrakcyjność turystyczna (rzeka San, punkty widokowe, szlaki turystyczne)
2. Zasoby naturalne-lasy, gleby, pokłady kruszywa naturalnego.
3. Agroturystyka
4. Aktywność stowarzyszeń i organizacji wiejskich.
5. Dobre tradycje kulturowe
6. Możliwość adaptacji niewykorzystanych pomieszczeń w szkole
7. Dobry układ komunikacyjny
8. Lokalni twórcy
9. Możliwość zorganizowania polowań dla myśliwych

SŁABE

1. Duże bezrobocie
2. Migracja młodych ludzi do miast i poza granice kraju.
3. Trudnośći w zdobywaniu środków finansowych.
4 Luki w infrastrukturze telekomunikacyjnej, drogowej, oświetlenia drogowego.
5. Niewystarczająca infrastruktura turystyczna i sportowo – turystyczna.
6. Niski poziom dochodów.
7. Tendencja starzenia się ludności wiejskiej.
8. Mała liczba punktów handlowych.
9. Brak lokalu do organizacji warsztatów dla dzieci i młodzieży oraz spotkań organizacji wiejskich – Rada Sołecka, OSP, KGW
10. Brak infrastruktury wodno-ściekowej
11. Brak terenów budowlanych

SZANSE

1.Dobra oferta turystyczno-kulturalna.
2.Promocja lokalnych potraw.
3. Tańszy Internet – rozwiązania telekomunikacyjne
4. Możliwość uczestnictwa w szkoleniach oferowanych przez instytucje z poza regionu
5. Stowarzyszenia, zrzeszenia

ZAGROŻENIA

1. Migracja młodych osób poza granice kraju
2. Spadek urodzeń
3. Wzrost kosztów utrzymania gospodarstw
4. Trudność w zdobywaniu środków zewnętrznych
5. Zapis dotyczący budowy zapory na rzece San w Wojewódzkim Planie Zagospodarowania Przestrzennego.
6. Prawne uwarunkowania dotyczące Obszaru Natura 2000 – „Rzeka San"

Analiza potencjału rozwojowego wsi

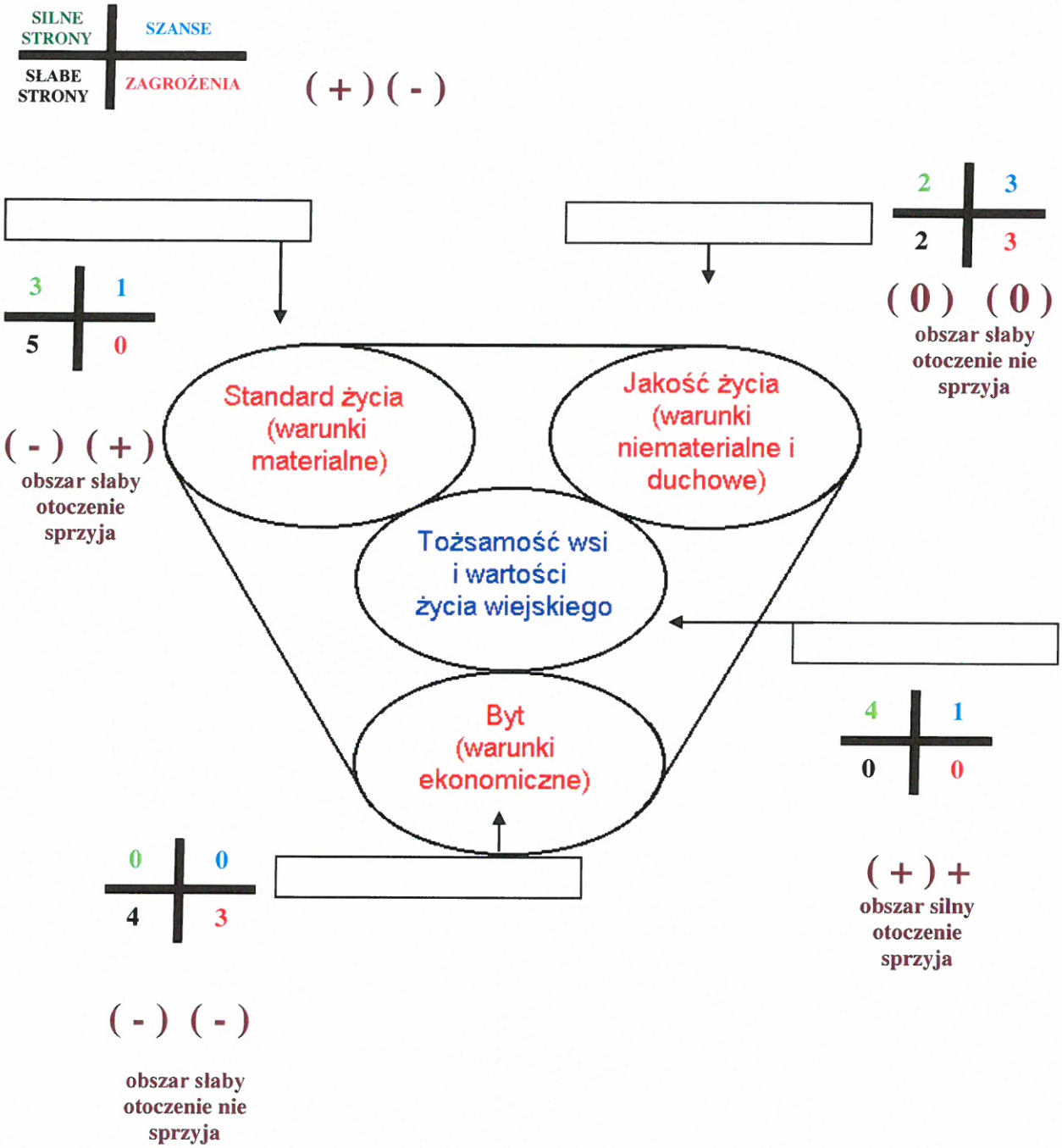

Wizja odnowy i rozwoju wsi Niewistka

Niewistka – Wioska Kreatywna – miejscowość turystyczna i zintegrowana.

Niewistka wieś turystyczna z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną. Zintegrowani mieszkańcy, posiadający dogodne warunki materialne do podnoszenia standardu życia. Stanowią społeczeństwo kreatywne dbające o wzajemny szacunek i rozwój lokalnego środowiska.

Program krótkoterminowy odnowy wsi Niewistka

Kluczowy problem	Odpowiedź	Propozycja projektu (nazwa)	Czy nas stać na realizację? (tak/nie)		Punktacja	Hierarchia
			Organizacyjnie	Finansowo		
Co nas najbardziej zintegruje?	*Uczestnictwo w spotkaniach i imprezach wiejskich*	Remont i adaptacja niewykorzystanych pomieszczeń szkoły na potrzeby świetlicy wiejskiej i organizacji wiejskich	Tak	Nie	5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 25	**1**
Na czy nam najbardziej zależy?	*Zachowanie integracji, tożsamości i tradycji kulturowej wsi*	Organizacja spotkań opłatkowych oraz Dnia Dziadka i Babci	Tak	Tak	4 + 3 + 4 + 2 + 3 = 16	**3**
Co nam najbardziej przeszkadza?	*Niedostateczny stan infrastruktury technicznej*	Budowa kanalizacji i wodociągów, remont dróg	Tak	Nie	2 + 2 + 2 + 3 + 2 = 11	**4**
Co najbardziej zmieni nasze życie?	*Powstanie nowych miejsc pracy*	Organizacja szkoleń z zakresu gospodarstw ekologicznych	Tak	Nie	1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 5	**5**
Co nam przyjdzie najłatwiej?	*Organizacja imprez*	Festyn wiejski	Tak	Nie	3 + 4 + 3 + 4 + 4 = 18	**2**
Projekt jaki zgłosimy do Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi	**Remont i adaptacja niewykorzystanych pomieszczeń szkoły na potrzeby świetlicy wiejskiej i organizacji wiejskich**					

Plan i program odnowy wsi - Niewistka na lata 2014-2024
Wizja wsi : Niewistka – Wioska Kreatywna – miejscowość turystyczna i zintegrowana.

I. Plan rozwoju				II. Program rozwoju
1. Cele jakie musimy osiągnąć by urzeczywistnić wizję naszej wsi	**2. Co nam pomoże osiągnąć cel ?**		**3. Co nam może przeszkodzić ?**	**Projekty, przedsięwzięcia jakie wykonamy?**
	Zasoby których użyjemy?	ATUTY Silne strony jakie wykorzystamy	Słabe strony jakie wyeliminujemy	
A. TOŻSAMOŚĆ WSI I WARTOŚCI ŻYCIA WIEJSKIEGO				
Ochrona zabytków historycznych i kulturowych	Fundusz Sołecki	Obiekty małej architektury sakralnej	Ochrona przed degradacją	Odrestaurowanie zabytkowych krzyży
Kultywowanie tradycji i obyczajów	Działające organizacje wiejskie	Istniejące niewykorzystanych pomieszczeń w szkole	Brak integracji społecznej	Organizacja spotkań opłatkowych
B. STANDARD ŻYCIA				
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	Fundusz Sołecki	Istniejące niewykorzystanych pomieszczeń w szkole	Przeciwdziałanie niszczeniu wolnych pomieszczeń	Remont i adaptacja niewykorzystanych pomieszczeń szkoły na potrzeby świetlicy wiejskiej i organizacji wiejskich
Budowa i poprawa stanu technicznego infrastruktury	Środki budżetu gminy	Posiadane wolne tereny pod budowę obiektów	Brak infrastruktury turystyczno - sportowej	Budowa punktu widokowego i małaj architektury sportowo rekreacyjnej
		Posiadane doświadczenie w realizacji zadań z zakresu remontu dróg	Niszczenie nawierzchni drogowej	Remont dróg na terenie wsi
		Istniejąca oczyszczalnia ścieków	Skażenie cieków wodnych i gleb	Budowa kanalizacji sanitarnej

C. JAKOŚĆ ŻYCIA				
Aktywizacja osób mało aktywnych społecznie i zawodowo	Działające organizacje wiejskie Istniejący na terenie gminy punkt Ośrodek Doradztwa Rolniczego Działająca w powiecie Państwowa Straż Pożarna	Istniejące niewykorzystanych pomieszczeń w szkole	Brak integracji społecznej Brak wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz niedostateczna wiedza na temat ochrony przeciwpożarowej	Organizacja Dnia Dziadka i Babci Organizacja szkoleń z zakresu rolnictwa ekologicznego oraz z zakresu ochrony przeciw pożarowej
D. BYT				
Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych	Zlokalizowane nad rzeką San dobrek klasy grunty rolne	Dobre glaby	Mała ilość odpowiednich placówek handlowych do sprzedaży produktów ekologicznych	Nawiązanie współpracy z placówkami handlowymi odnośnie sprzedaży produktów ekologicznych tzw. zdrowej żywności

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA WSI NIEWISTKA:

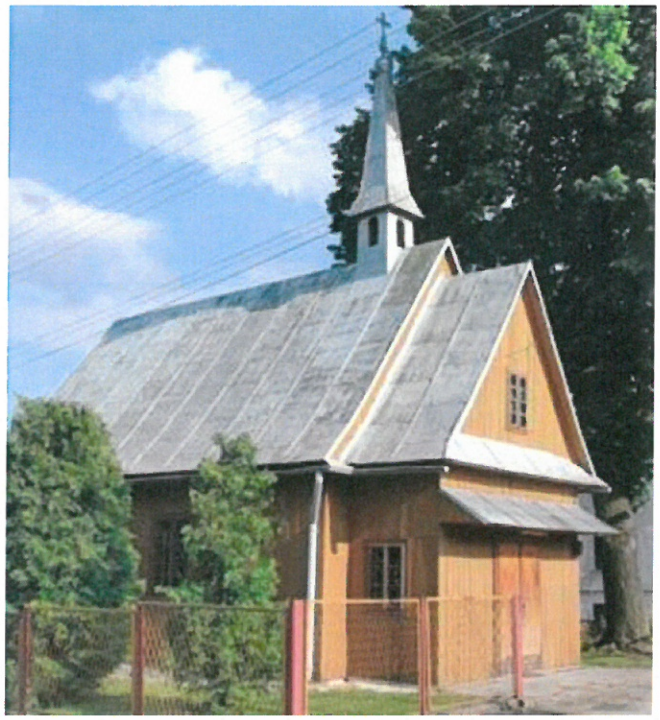

Stary kościół

Nowy Kościół

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
mgr Piotr Szul